

رهنگدانهوهی جهنگ لهسهر تهکنیکه کانی هونهرمه ند سیروان باران

هه لکهوت اسود اسعد

به شیوه کاری، کۆلیژی هونه ره جوانه کان، زانکۆی سه للاحه ددین، هه ولیر، هه ریمی کوردستان، عێراق.

halkawt.asaad@su.edu.krd

پوخته:

ئه م توێژینه وهیه به ناو نیشانی (رهنگدانه وهی جهنگ لهسهر تهکنیکه کانی هونهرمه ند سیروان باران) ه، (باران) هونهرمه ندیکی به ناو بانگی کوردی عێراقیه که کاره کانی به ده وری بابه ته کانی جهنگ و ناسنامه و ئاواره پی و یاده وهری که لتوری که به قوتابخانه ی هاوچه رخدا ده روات. شیوازی کاره کانی کۆمه لێک میدیای جوراوجور ده گرته وه، له وانه وینه کیشان، په یکه رتاشی، زورجار توخمه هونه ریه ته قلیدییه کان له گه ل ته کنیکی مۆدیرن تیکه لده کات. نمونه ی توێژینه وه که بریتیبو له شیکاری چوار تابلۆی هونهرمه ند له نیوان سالانی (۲۰۱۹-۲۰۲۳) خراونه ته رو. رییازی توێژینه وه که بریتیبو له شیکاری وه سفی کاره هونه ریه کانی هونهرمه ند، ئامانجی توێژینه وه که شیکردنه وهی ئه زمونه کانی سه رده می جهنگه که چۆن کاریگه ریان لهسهر ته کنیکه هونه ریه کانی (سیروان باران) هه بوه، به تایبهت لیکۆلینه وه له په ره سه ندنی کاری فلچه و پالیتی رهنگ و هه لپژارده ی پیکهاته کانی پێش و دوای بهرکهوتنی به مملانی. توێژه ر بو به دیهینانی ئامانجه کانی سودی له شیکاری چوار تابلۆی هونهرمه ند وهرگرتوه، که ئه وانیش بریتیبو له هه ریه ک له تابلۆکانی: (سه ربازی عێراقی) گویم بردرا، دیل، شکاندن، میزی بازنه پی، له ئه نجامی توێژینه وه که دا ده رکهوت، که تپرامانه کان لهسهر کاریگه ری جهنگ له ته کنیکه کانی هونهرمه ند و لیکۆلینه وه له گه شته هونه ریه کانی، ده رده که ویت که ئه زمونه کانی له گه ل جهنگ و مملانی به قوئی شیوه ی ده رپیرینی دا هینه رانه ی ئه ویان دارشته. به گشتی له به شی یه که م که چوارچۆیه ی گشتی توێژینه وه که ی له خوگرته وه باسی هه نگاوه کانی نوسینی توێژینه وه که کراوه، به لام به شی دوه می توێژینه وه که باسی کار و ته کنیکه هونه ریه کانی هونهرمه ند (باران) کراوه، له کۆتاییدا به ئه نجام و راسپارده و پێشیار کۆتای بی به توێژینه وه که هاتوه.

کلپه وشه: جهنگ، ته کنیک، رهنگدانه وهی جهنگ، سیروان باران.

پيشه كى:

ئەو گۆرانكارىيانەى كە لە ئەنجامى بابەتى دەربرين لە هونەردا سەرھەلەدەدەن، پتووستى بە تايبەتمەندىيە دەربىرپىنە كانى ھەستى ھونەرمەندەو، ھەيە كە تەكنىك و بەھاكان و كاريگەرىيە كانى جەنگ بە جىدەھىتەت لە تابلۆكانىدا. بۆيە ئەم توژىنەوويە تايبەتە بە لىكۆلەينەو لە رەنگدانەوويە جەنگ لە ناو كارى تابلۆ و وىنە كىشەنى (سىروان باران) دا گەشە كوردنى پرۆسەى داھىنەنى ھونەرمەندى كوردى عىراقى سىروان باران لەو باوەرەدايە، كە تەكنىكى ئەو لە تەكنىكى كارە كانى زياتر دىئالكتىكى دەكات لە فەلسەفەى ناوەرۆكى دەربىرپىنە كەيدا و پىنگرى لە فۆرمە كەى ناكات لە پرۆسەى بنىاتنان و پىكھەتەنى كارە ھونەرىيە كاندە و باگراوندى كەلتورى لە داھىنەندا وايكردووە ئازادانە ھەلسوكەوت بكات لە بەرپۆبەردنى دىمەنە بىنراو كەيدا بە رەوانىيەى بە تايبەتەى لە بەكارھەتەنى رەنگەكان لە بواریكدا كە ھىزىكى بىنراو و ئاراستەيەك پىكھەتەنىت، كە ژيان بە تەواوى بە تابلۆكانى دەبەخسەت، ئەو ھەولەدات تەواوى تەكنىكى خۆى دەريخات لە ئەنجامدانى كارە دەربىرپىنە كانى ھونەرمەند ئارەزومەند بو لە دارشتەى ئەزمونى خۆى لە دو ئاراستەدا يە كەمىان (بابەتەى دەربىرپىنە كەى) و دوھمىان (رەنگكردن و پىكھاتە و تەكنىكى پىكھاتەيى لە تەواوى دىمەنە بىنراو كەيدا) و زۆرەيى كارە كانى بە كاريگەرى ساىكۆلۆژى دەوروبەرى عىراقى و عەرەبى خۆى ئەنجامدراو كە ھونەرمەند ئەزمونى دەكات و لە روى رۆشنىرى و كەلتورىيەو خۆى بە دەوروبەرى ئايدۆلۆژى و نەتەوويەو بەستووتەو. كاتىك پىداچونەو بە كارە كانى ھونەرمەند دەكەين، لە كۆتايىدا بۆمان دەردەكەوت كە بە جىگىرى و بەھىزى لە گەل ھاوتەمەنە كانى بە ھەمو رىچكە تەكنىكىە كانىيەو بۆ توژىنەوويە تايبەتەى خۆى نەخسەى پىشەيى خۆى دارشتووە و تەواويەتى ناسنامەى ھونەرى جىاوازى خۆى بەسەپىنەت لە دىمەنى بىنراوى ھونەرى ھاوچەرخى عىراق.

بەشى يە كەم: چوارچىوہى گشتى توژىنەوہ كە**۱.۱: كىشەى توژىنەوہ كە**

مىراتى ھونەرى (سىروان باران)، ھونەرمەندىكى ھاوچەرخى كورد-عىراقى، بە قولى بە ئەزمونە كانى دەستى يە كەمى لە گەل شەرى و مەلمانىدا لە قالدراو. ھونەرە كەى نەك تەنھا رەنگدانەوويە ئەو و تىرانكارىيە جەستەيەيە كە شەرى دەيكات بە لىكو كاريگەرىيە دەرونيە كانىشە، وەك لە رىگەى ھەلئەردنە ستايلىستىيە ناوازە كانى و داھىنەنە تەكنىكىيە كانىيەو دەبىنەت. پەيوەندى نىوان فۆكۆسى بابەتەى ئەو لەسەر شەرى و تەكنىكىە ھونەرىيە كانى زەمىنەيە كى بەپىت بۆ گەرانى ئە كادىمى دەرەخسەتەت.

كىشەى توژىنەوہ كە كاركردنە لەسەر بابەتەى دەربىرپىنە جەنگ و تەكنىكىە كانى ھونەرمەند سىروان باران كردو، لىكۆلەينەو كە باس لەو تەكنىكانە دەكات كە چۆن جەنگ و نەھامەتەيە كانى ژيانى ھونەرمەند والىدەكات لەو رىگەيەو قولتەرىن ئەزمونە ھونەرى و داھىنەرىيە كانى خۆى بنەخسەتەت، وەك كاريگەرىيە كانى. ئەفسانەى شارستانىيەتەكان و گۆراوہ سىياسى و كۆلتورىيەكان كە سەبەرى خۆيان دەخەنە سەر ھونەر و بەم شىوہەيە بو بە قوناغىكى سەرھەلەدانى تىگەيشتەتەى نوى لە پەيوەندى نىوان ھۆشيارى ھونەرمەند و كاريگەرىيە ئەم ھۆشيارىيە لەسەر ئەو كۆمەلگەيە كە ھونەرمەند ھەوتى بۆ دەدات و دەينەخسەتەت.

۲.۱: مەتۆدى توژىنەوہ كە

مەتۆدى توژىنەوہ كە برىتەيە لە شىكارى وەسفى كارە ھونەرىيە كانى ھونەرمەند سىروان باران. ھەروەھا رىبازى توژىنەوہى سىروان باران وەك ھونەرمەندىك بە قولى تىكەل بە ئەزمونى كەسى و چوارچىوہى سىياسى و كۆمەلەيەتى

و توانای تیکه لکردنی یادهوهری و ههست و میژو له زمانیکی بینراوی ئالۆزدا بوه. میتۆدۆلۆژیای ئه و ده توانیته له رینگه ی کۆمه لیک بۆچونه وه تیبگات که بریتین له بیرکردنه وه ی که سی، چاودێریکردن، تیکه لبونی میژوی، و تاقیکردنه وه له گه ل ته کنیک.

۳.۱: ئامانجی توێژینه وه که

ئامانجه کانی ئه م توێژینه وه یه بریتین له:

1. زانیی کاریگه ری جهنگ له سه ر ته کنیکه هونه ریه کانی هونه رمه ند (سیروان باران).
2. به دواداچون بۆ ئه زمونی که سی و کۆمه ل، سه ربازی عێراق له ته کنیکه هونه ریه کانی هونه رمه ند.
3. لیکۆلینه وه له ویناکردنی دیله کانی جهنگ له ته کنیکه هونه ریه کانی (باران).
4. شیکردنه وه ی چه مکی (شکاندن)، وه ک ره نگدانه وه ی جهنگ له ته کنیکه هونه ریه کانی (سیروان باران) دا.
5. به دواداچون بۆ هیماسازی میژوی بازنه پی له ته کنیکه کانی (سیروان باران) دا.

۴.۱: گرنگی توێژینه وه که

گرنگی توێژینه وه که له سه ر ره نگدانه وه ی شه ر له سه رته کنیکه کانی هونه رمه ند (سیروان باران) دا له وه دایه که چۆن کاره هونه ریه کانی کاریگه ریه دهرونی و کۆمه لایه تی و سۆزداریه کانی شه ر ده گه یه نن، لێره دا به چه ند خالێکی سه ره کی گرنگی توێژینه وه که ده خه یه رو:

1. تیکه یشتن له ده ربینی هونه ری له چوارچۆیه ی جه نگدا: ده توانیته کاره کانی هونه رمه ند وه ک ئامرازێکی به هیژ شیکریتیه وه بۆ ره نگدانه وه ی ئه و زه بر و زیان و خۆراگریه ی که به هۆی شه ره وه دروست ده بیته.
2. ده فی کولتوری و میژوی: توێژینه وه که به شیکردنه وه ی کاره کانی باران، ده توانیته قو ل بیته وه له وه ی که چۆن شو ناس و یاده وه ری و میژوی عێراق و کورد له گه ل زمانی بینراوی شه ردا تیکه لاون. ره نگه هونه ره که ی وه ک به لگه نامه یه کی میژوی بیته و ئازار و هیوای گه لیک بگریته که به هۆی ده یان سا ل مملانییه وه کاریگه ری له سه ر بوه.
3. قو لی دهرونی و سۆزداری: توێژینه وه که ده توانیته لیکۆلینه وه له وه بکات که چۆن به کاره یانی ره نگ و پیکهاته و فۆرم له لایه ن بارانه وه ره نگدانه وه ی حاله ته دهرونییه کانه- خه م، تو ره پی، سه رلیشێواوی، یان ته نانه ت ساته کانی ئارامیش.
4. ته کنیک و دا هێنان: به گرنگیدان به ته کنیکه تاییه ته کانی باران- جا به کاره یانی میدیای تیکه لآو بیته، چینه کانی ئه بسترکت، یان ده سته کاریکردنی که ره سته کان بیته، ئه م لیکۆلینه وه یه ده توانیته ئه وه ئاشکرا بکات که چۆن ئه م هه لپژاردنه هونه ریه یانه ره نگدانه وه ی واقیعی پارچه پارچه کراوی جه نگی.
5. چاکبونه وه و ناره زایه تی: ره نگه هونه ری سیروان باران له چاویلکه ی چاکبونه وه و به رخۆدانیشه وه سه ر بکریته.
6. هونه ر وه ک ئامرازێک بۆ دا کۆکیکردن: ئه م توێژینه وه یه ده توانیته گرنگی هونه ر له دا کۆکیکردن له ئاشتی و ئاشته واییدا بخاته رو.

له بنه ره تدا، توێژینه وه کی له م شیوه یه گرنگه بۆ پرکردنه وه ی بۆشایی نیوان هونه ر و شه ر، هه ره وها ئه وه نیشان ده دات که چۆن گیرانه وه ی که سی و به کۆمه ل له باره ی ئازار و مانه وه له فۆرمی بینراودا کۆد ده کرین، ئه مه ش فه زای بیرکردنه وه و گفتوگۆ و چاکبونه وه ی پێشبینیکراو له کۆمه لگاکانی دوای مملانییدا دروسته کات.

5.1: سنوری توژینهوه که

سنوری توژینهوه که بریتیهن له: خستنهروی هونهری ئەکادیمی له چوارچێوهی رهنگدانهوی جهنگ لهسههر ته کنیکه کانی هونهرمه ند (سیروان باران) بۆ سالانی (2019-2023).

6.1: پیناسهی زاراوه کانی توژینهوه که

رهنگدانهوهی جهنگ: ئاماژهیه بۆ پشکنین و ویناکردنی کاریگهریه کانی جهنگ لهسههر تاک و کۆمه لنگه له رینگهی فۆرمی جۆراوجۆری دهبرین، وهک هونهر و ئەدهب و گێرانهوهی کهسی، ئەم چه مکه بریتیه له شیکردنهوهی چۆنیهتی کاریگهری جهنگ لهسههر ئەزمون و ههست و سۆز و نوێنه رایه تیه کولتوریه کانی مرۆف (Shahnahpur, 2016, 120).

رهنگدانهوهی جهنگ (کرداری): ئاماژهیه بۆ ئەوهی که چۆن تهوهر و ههست و ده ره نه نجامه کانی شههر کاریگهریهیان لهسههر شیوازه هونهریه کان و ده برینی بینهرا ههیه، یاخود بریتیه لهو شیوازهی که شههر به کارهێنانی رهنگ و پیکهاته کانی بۆ گه یاندنی له ناوچون و زهبر و خۆراگری له قالددهات، ته کنیکه کانی وهک فلجهی قورس، روکاری چیندار و فیکه ره شیواوه کان، وهک وه لامیکی راسته وخۆ بۆ کاریگه رپی شههر لهسههر ئەزمون و یادهوهری مرۆفایه تی کارده کهن.

ته کنیکه هونهریه کان: ئەو شیوازانن که هونهرمه ندان بۆ دروستکردنی به ره مه کانیا ن به کاریده هین، پرۆسه و که ره سه تهی جۆراوجۆر له خۆده گریت، ئەم ته کنیکانه بریتین له نیگارکێشان، وینه کێشان، په یکه رسازی، چاپکردن و فۆرمه کانی هونهری دیجیتالی، هه ره ته کنیکیک ئامراز و رێبازی تایبه ته له خۆده گریت که کاریگه ریه یان لهسههر ده رکه وتی کۆتایی و ده برینی کاره هونهریه که ههیه، بۆ نمونه له نیگارکێشاندا ته کنیکه کانی وهک ئیمپاستۆ بریتین له دانانی چینه ئەسته ره کانی بۆیاخ بۆ دروستکردنی پیکه اته، تیگه یشتن له م ته کنیکانه تېروانینیک بۆ پرۆسهی دا هینه ری هونهرمه ند و ئالۆزیه کانی پشت هه ره پارچه یه ک ده به خشیته (Ruhu, 2024, 18).

ته کنیکه هونهریه کان (کرداری): ئاماژهیه بۆ ئەو شیواز و که ره سه ته تایبه تانهی که بۆ ده برینی بینهرا کاریگه ریه کانی شههر به کارده هین، یاخود بریتیه له به کارهێنانی پیکه اتهی زهبر، فلجهی قه له م، پالیتی رهنگی تاریک و بیده نه گ، به کارهێنانی میدیای تیکه لۆ و فۆرمی ئەبسه تراکت یان شیواو. که هونهرمه ند له رینگهی ئەم شیوازانه وه تهوهری له ناوچون و ئازار و خۆراگری ده گه یه نیت و کاریگه ریه دهرونی و جه سه ته یه کانی شههر له کاره هونهریه کانیا ندا رهنگ ده داته وه.

به شی دوهم: رهنگدانهوهی جهنگ لهسههر کاره کانی هونهرمه ند سیروان باران**1.2: رهنگدانهوهی جهنگ لهسههر هونهرمه ند سیروان باران**

کاریگه ری شههر لهسههر هونهری (سیروان باران) له قولایی و تاریکی که سییه وهن، هه م بابه ت و هه م شیوازی هونهریه کهی له قالب داوه. کاره کانی (باران) که به چه ندین مملاندیدا تپه ریون، له وانه شههری ئێران و عێراق و شههری که نداو، وه لامدانه وهی دلسۆزانه بۆ ئەو زهبر و وێرانکارییهی که به هۆی شههره وه دروسته وه. له بنه ره تدا شههر جپه نه جیه کی نه سراوهی لهسههر هونهره کهی به جپه ئه شتوه (Green, A. and Denov, M., 2019.3). به شیوه یه کی گشتی ئەمانه ی خواره رهنگدانه وهن لهسههر کاره کانی هونهرمه ند:

1. بابه ته کانی ئازار و خۆراگری: تابلۆکانی باران زۆر جار برینی دهرونی جهنگ نیشان ده دن، به دوای بابه ته کانی وهک ئازار، له ده سه تدان، ئاواره بون و خۆراگری رۆحی مرۆف ده گه رپن. هونهره کهی ئازاوه و ئازاوهی سۆزداری مملاندی ده گریت و وا له بینهر ده کات روه به روی راستیه سه خته کانی جهنگ ببته وه.

2. شيوازی ئيکسپرېسيۆنيسی: جهنگ بارانی به رهو شیوازیکی دهبرینی پال پیوهناوه، که به رهنگی بههیز، شیوهی شیواو و فلجهی داینامیکی دهناسرتهوه. تابلۆکانی زۆرجار ئازاوه گیر و پهرتوبلاون و رهنگدانهوهی ئازاوهی ژینگهی جهنگ و پیرانکهرن. ئەم شیوازه ریگه دهداث ههسته خاوه کان و مملانی ناوهکیه کان بگهیهنیت که له بینینی توندوتیژی و ئەزمونی توندوتیژی دیت (Rahman, M.H.A., 2022, 850-854).
3. سیمبولیزم و ئەبستراکت: باران زۆرجار وینهی رهزمی به کاردههینیت بۆ دهرخستنی کاریگهری جهنگ. کهسایهتیهکانی ناو کارهکانی زۆرجار نامرۆفانه، تارمایی دهردهکهون، یان له ژینگهی ستهمکاردا گیرانخورادوه، که هیمایه بۆ لهدهستدانی ناسنامه و مرۆفایهتی له کاتی ناکۆکیدا. بۆچونه ئەبستراکت ئەوههروهها بوار بۆ لیکدانهوهی شهخسی بهجیدههینیت، ئەزمونی هونهرهکهی جیهانی و تاکهکهسی قول دهکات.
4. جهخت لهسه رهسایهتیهکانی مرۆف: فیگوری مرۆف له هونهری باراندا ناوهندییه، زۆرجار له ساتهکانی ئازار، ناوومیدی، یان دهرون پشکنیندا وینادهکریت. ئەم فیگهرانه تهنه ناوینهرایهتی تاکهکان نین، بهلکو جیگهی ئازاری کۆمهلی مرۆفن. ئەوان هاواری بیدهنگی لئقهوماوانی جهنگ بهرجهسته دهکهن، لهوانه خهلی مهدهنی و سهرباز و ئاوارهکان.
5. پالیتی رهنگ و مهزاج: به کارهینانی باران بۆ تهختهی رهنگی تاریک و بیدهنگ که زۆرجار خۆلهمیش، رهش، سور و قاوهی بهسههریدا زال دهبیت، رهنگدانهوهی مهزاجی دلتهزین له بابتهکهیدایه. رهنگهکان ههستی خهه و ترس و ویرانکاری دهوروژین و قورسای سۆزداری تابلۆکانی بههیزدهکهن.
6. چینهکان و پیکهاتهکان: تابلۆکانی زۆرجار به پیکهاتهی لاسای برینهکانی جهنگ دهکهنهوه، ئاماژه به زیانی جهستهی و سۆزداری دهکهن. ئەم تهکنیکه قولایی بۆ کارهکهی زیاددهکات و ههستیکی میژویی و یادهوهری له ههر پارچهیه کدا دروست دهکات، (Abadleh.o.s. 2022, 4-5).

۲.۲: تابلۆکانی سیروان باران

تابلۆکانی باران جهختیان لهسه رهسهر و دهموچاوه شیواوهکان کردوه وهک دهبرینیکی بۆ دارمانی ناوهند و ژمارهی کوژراو و کوژراوهکانی جهنگ، کارهکانی سیروان باران وهک کارهکانی وینهکیش- بهریتانی (فرانسسیس بهیکن) "هونهرمهندی ترسناک" و دهموچاوه شیواوهکان، گوشتی خاو و گریانی به ئازار بیردهخاتهوه. تابلۆکان له قولایی ئەو تراژیدیایه که مرۆفی مۆدیرن بهسههریدا هاتوه تیکهڵ دهبن (AbouKhalil.M.2022, 8). تابلۆکهیان ناشرینی شارستانییهتیان بهرجهسته کرد: ویرانکاری، خوتن، مردن، گریان، ئازار و شیواندن. روخساری سهربازانی بهیکن یان باران قولایی ئەو تراژیدیایه دهردهخات که مرۆفی روخاند ئەو توندوتیژییه پلاستیکیه که فلجهی باران لهسه رههیزه ناکۆکهکان و کهوتی جیهان له درندهییدا، که دهموچاوی له دهستچو و سهریکهوت و جهسته دیار نهما و ناعه دالهتی و خۆلهمیش بلاوبوهوه و ولات سیماکانی جوانی لهدهستدا جوانی به مهرگی ئاسایش و کهوتی سهرباز و ههلههاتی ژهنهرا له سهربازیهکان به جلوههههوه ئەو راستیهی باران به ئازارهوه له تابلۆی ماسکیریدا (حفلة تنكرية) کیشاوه بۆ ژهنهرا لهکان به جلی مهدهنی لهسه ره جلی سهربازی، وهک ئەوهی جلی سهربازی پهلهیهک بیت لهسه رهستهیان یان له مۆمیاکردنی ژهنهرا له بهلهمدا، و کهی جهنهرا لهکان له بهلهمدا پالندهکهون؟ لیرهدا کارهکانی باران بهرپرسیاریتی هونهر بهرامبهر روداوهکان دهدهخات بۆیه هونهر دهبیت جوژیک له سیاسهتی گهوره له دژی راستی جیهه جیبکات. هونهری

راسته‌قینه راستی ده‌خوازیت و چه کیکه له دژی زالبون و جهنگ، چونکه هونه‌ر گونجاو نییه بۆ پاساوه‌یتانه‌وه، یه‌کخستن یان ملکه‌چبون بۆ ئه‌وه‌ی روده‌دات (7-6, Abadleh o.s. 2022).

به‌ده‌ر له‌سه‌رده‌می دیمه‌نه‌کان و سه‌رده‌می زانیاری، پیمانوايه تابلۆکانی هونه‌رمه‌ندی عێراقی (باران) کاردانه‌وه‌به‌ک بۆ دیمه‌نی نه‌رێنی جه‌ماوه‌ر سه‌باره‌ت به‌وه‌ی روده‌دات و هه‌روه‌ها گوزارش‌ت له‌وه‌ ده‌که‌ن که ئه‌وه‌ی روده‌دات ته‌نیا زانیاریه‌ کاره‌کانی باران دیمه‌نی نینگه‌تیف ده‌شکێن دیمه‌نی خوشی نین، به‌لکو تابلۆیه‌ک که هه‌لوێست، تاوانبارکردن و گه‌واهیدان پیکده‌هێنن تابلۆکانی (باران) جوړیکه له به‌رگریکردن له نیشتمانیکی که مملانی و کۆسپ له ناوه‌وه و ده‌روه‌ه‌ ده‌کات. ئه‌مانه‌ وێنه‌ن له سه‌رووی هه‌مو زانیاریه‌که‌وه ده‌رباره‌ی جه‌نگی عێراق و ئه‌وه‌ی رویدا له زانیاری و کاره‌سات فراوانتره له سه‌رووی هه‌مو توانا‌کانی زمانه‌وه. تابلۆکه لاسایی کاره‌ساته‌که ده‌کاته‌وه و به هه‌مو ئازار و برینه‌کانیه‌وه له‌به‌رده‌م بینه‌راندا ده‌وه‌ستیت و داوا ده‌کات جیهان به‌سه‌ر ئه‌م تراژیدیا‌یه‌دا تینه‌په‌ریت هه‌ستی (باران) سه‌باره‌ت به‌وه‌ی له عێراق ده‌گوزهریت هه‌چ جیا‌وازیه‌کی نییه له‌گه‌ڵ هه‌سته‌کانی (پیکاسۆ) کاتیک هه‌رشه‌که‌ی سه‌ر وڵاتی باسک له ئیسپانیا و دوا‌ی ئه‌وه تابلۆی (جورنیکا) که تراژیدیا‌ی گه‌لێکی بیچه‌کی به‌رجه‌سته کرد، بۆیه سه‌ریاز و منداله‌که مردن، ژنه‌کان هاواریانکرد، و ئه‌سه‌په برینداره‌که هه‌لات، گایه‌کی به‌هه‌یز له جه‌سته‌ی جیا بوه‌وه، کو‌ترێکی هه‌لاتو، چرایه‌ک له سه‌قفدا هه‌لواسرابو، چرایه‌کی زه‌یتی به‌ده‌ستی ژنیک، ده‌رگا و په‌نجه‌ره‌کان وه‌ک ده‌روازه‌ی هه‌لاتن ده‌ریازبون، به‌لام که‌س له جه‌نگ رزگاری نه‌بو. پیکاسۆ ده‌لێت: وه‌ک هه‌ر بونه‌وه‌ریکی زیندو ده‌ژی و ژیا‌نی به‌ده‌ست هه‌مان ئه‌و وه‌رچه‌رخانا‌نه‌وه ده‌نالینیت که ژیا‌ن له رۆژیکه‌وه بۆ رۆژیکێ تر به‌سه‌رماندا ده‌سه‌پینیت. لێره‌دا هونه‌ری نیگارکێشان گوزارش‌ت له رۆژی هونه‌ر ده‌کات له به‌ره‌نگاربونه‌وه‌ی کلێشه و سیاسه‌تی هه‌چی بۆ به‌رگریکردن له داها‌توی مرو‌ف له جیهاندا و به‌رگریکردن له پیکه‌وه‌ژیا‌ن له‌م جیهاندا له سه‌رووی هه‌مو سیاسه‌ته‌کانی توندوتیژی ها‌وبه‌شی نیوان هه‌مو لایه‌نه‌کانی جیهان. وێنه‌که چه‌کێکی دژه چه‌کداره بۆ به‌رگریکردن له راستی بۆ ئه‌وه‌ی تابلۆکانی وه‌ک هه‌زار ئایکۆنی ئاشتی له جیهاندا بمیننه‌وه (6, DAAS Ali Dawood 2021).

٣.٢: هونه‌رمه‌ند سیروان باران

بایۆگرافی سیروان باران له سا‌لی 1968 له به‌غدا‌ی عێراق له‌دایک‌بوه، هونه‌رمه‌ندیکی به‌نا‌وبانگ و ها‌وچه‌رخێ کوردی عێراقیه‌ که به‌ کاره‌ ده‌ربهرینه‌کانی تایبه‌ت به‌ بابته‌کانی جه‌نگ و ئازاری مرو‌ف و کو‌چبه‌ری ناسراوه. باران له ژینگه‌یه‌ک گه‌وره‌ بوه که کاریگه‌ری جه‌نگ و مملانیکان زۆریه‌ی ژیا‌نی هونه‌ری ئه‌ویان پیکه‌یتاوه.

٤.٢: ژیا‌نی تایبه‌تی و پیشه‌ی هونه‌ری

• سه‌ره‌تای خویندن:

باران له ته‌مه‌نیکێ مندالییه‌وه ده‌ستی به‌ کاری هونه‌ری کرد و له ئه‌کادیمیای هونه‌ره‌ جوانه‌کانی له به‌غدا خویند و له سا‌لی 1988 له‌وی ده‌رچو، سه‌ره‌تای کاری هونه‌ری ها‌وکات بو له‌گه‌ڵ سه‌رده‌میکی سه‌خت له میژوی عێراقدا که شاهیدی هه‌لگیرسانی شه‌ر و زیادبونی ناسه‌قامگیری سیاسی بو.

• ره‌نگدانه‌وه‌ی جه‌نگ:

باران له کاتی جه‌نگی ئێران و عێراق وه‌ک سه‌ریاز له سوپای عێراق خزمه‌تی کردوه و ئه‌م کاریگه‌ریه‌ سه‌ریازییه‌ کاریگه‌ریه‌کی قول له‌سه‌ر تیروانی هونه‌ری به‌جیه‌یتشت. ئه‌زمونه‌کانی له‌م ماوه‌یه‌دا بو به‌ سه‌رچاوه‌یه‌کی گه‌وره‌ی ئیلهام بۆ کاره‌کانی، چونکه شاهیدی توندوتیژی و له‌ده‌ستدانه‌کان بو که له نیگاره‌کانیدا باسیان لیکراوه.

• **پيشانگا و به شداری نيودهوله تي:**

باران به شداری له چهندين پيشانگای هونهري نيودهوله تي كرده، ئەمەش واكردوه يه كتيك له ديارترين هونهرمهنده هاوچهرخه كانی عيراق بيت كه توانيوه تي بگاته بينه ريكي جيهانی، كاره كانی له زور و لات نمايش كراون، له وانه روزه لاتي ناوه راست، ئەوروپا و ويلايه ته يه كگرتوه كان (Azmi.i.a.a.k.m Shower,a.k.t.l 2019, 31-33).

• **شيوازی هونهري:**

شيوازی باران دهريپين و سيمبوليه و رهنگي توخ و هيله بههيزه كان بو دهريپيني ئازار و ئازاره كانی مروف به كارد هينيت، تابلوكانی زورچار شيوهی مروفي پارچه پارچه يان ديارنه مانی تيدايه كه رهنگدانه وهی كاريگه ريه دهرونييه كانی جهنگه.

• **كوچ و داهيتان:**

وهك زوربهی هونهرمهندي عيراقی باران بههوی ئالوزی بارودوخی سياسي عيراقه وه ناچار بو بو ماوه يهك له تاراوگه بزی. كوچبه ران كاريگه ريه کی زوری هه بو له سه ر په ره سه ندي كاره كانی، چونكه تابلوكانی بونه تو ماريك بو ياده وهی كوومه لگه ی عيراقی.

• **۵.۲: كار و بابته كان**

بابته كانی باران به فراوانی مامه له له گه ل كاريگه ريه دهرونييه كانی جهنگ له سه ر مروف ده كهن، و تابلوكانی رهنگدانه وهی هه ستي ئازار و له ده ستدان. ههروه ها تيشك ده خاته سه ر تيكوشان بو مانه وه و ناسنامه له روبه روبونه وهی ويرانكاری و ناموبون .

كاره كانی سيروان باران تيكه له يهك له ئازاری كه سی و ئەزمونی كو مه ل ده نوينيت و واده كات به شيوه يه کی به رفراوان ریزی ليبيگيريت وهك رهنگدانه وهی واقيعی ئالوز له ريگه ی ديدیكي هونهري بيهاوتاهه (Mardan, 2021, 724-730).

نمونه ی (۱)

ناوی هونهرمهنده: سيروان باران.

ناوی تابلوكه: سه ر يازی عيراقی (گويم پردرا).

به ره مه هيتان: ۲۰۱۹

قه باره: ۱۰۰ به ۷۰ سم.

ماده: رهنگي روونی له سه ر كانقاس.

چاوپنیاخشانندن

له تابلۆکه دا دیمه نیکێ سهربازێکی عێراقی به جلوه بهرگیکی سهربازی سهوزی تۆخه وه ویناکراوه که ئالای عێراقی له سه ره، ئه وه که سه وا ده رده که ویت، که ده سته سه رکر او یان دیل بێت، ده سته کانی به ستر او ه ته وه و شوینه واری ئه شکه نه ج ه دان له سه ره جه سته ی ته نک و جل ه درا وه کانی و ده مو چاوی و گوێچکه ی چه پی برا وه که ی رونه.

• تابلۆی هونهری سیروان باران (گویم برا)

هونهری سیروان باران (گویم برا) ته کنیکێک و توندوتیژی جهنگ و زیانی دهرونی له سه ره تاکه کان و به تایبه تی سهربازه کان ده خاته رو. بۆچونی هونهری باران زۆر جار ریا لیزم و ئه بستر اکت تیکه ل ده کات، چیرۆکی بینراوی سه رلیشیواو دروست ده کات که ئازا وه ی نا وه کی ئه وه که سانه ده ور و ژینێ که به هۆی مملانی جهنگه وه زیانیان به رکه وه توه. ئه م تابلۆ زه یتی به تایبه ته له وانه یه ناسنامه ی په رته وازه ی سهربازێکی عێراقی نیشاندات، به به کاره یێانی چه ند ته کنیکێکی بینراو بۆ ده ربیرینی ئازار و نامۆی به هۆی جهنگه وه، ته کنیکێکی باران له به کاره یێانی زه یت له سه ره کانفاس، په نگدانه وه ی چری و گرژپی هه سته کانه، که له رێگه ی ئه وه وه پرسیار ده رباره ی ناسنامه و له ده سته دان و ئازاره کانی ئه نجامی مملانی ده کات. ئه وه کارانه ی که نوێنه رایه تی سهربازان ده که ن زۆر جار په نگدانه وه ی دۆخیکێ ناکوکی ناوخۆی ده که ن، که تیایدا سهرباز وه ک کاره کته ریک ده رده که ویت که له نیوان ئه رکه په شه ییه کانی و مرو فایه تیایدا چه قی خواردوه که له ژیر قورسای مملانی دا ده نائی نیت ته کنیکێکی باران له م کاره دا به م شیوه یه ده ناسرێته وه:

یه کهم: لیدانی فلچهی تۆخ و دهربرین

به کارهینانی بۆیهی زهیتی ئەستور له لیدانی زهرباتی فلچهی ئازادانه، بۆ بهرجهسته کردنی قولایی و چینیکی ئەستور و بارزکردنی رهنگه کان، کاریگهری بهرکهوتن ده بهخشیت و وا له وینه که ده کات که ههست به ورده کاری و ئاماژه کانی ناو تابلۆکه بکهین.

دوهم: شیوهی هه ئوه شانده وه

جهسته یان دهموچاوی سه ربا ز له وانه یه به شیکی ئەبستراکت بێت، که هیمای پارچه بونی جهسته یی و دهرونی له ئەنجامی بێ هیوایی بێت. وینهی گوئی بردراو ده توانی ههم وهك توخمیکی وشه یی و ههم ره مزی خزمهت بکات، ئاماژه به برینداری کهسی و دهرئه نجامه گه وره تر و درنده کانی مملانی ده کات.

سێهه م: سیمبولیزی گوئی

گوئی بردراو له م چوارچۆیهی ده توانی هیمای دابرا بێت له خود، له کهسانی تر، یان له واقع ئاماژه به برینه قوله کان، بینراو و نادیار، که سه ربا زه کان هه ئیده گرن. هه روه ها له وانه یه ئاماژه به بابتهی دابرا بکات، که ته نانهت په یوه ندی (بیستن) به هۆی ترسی جه نکه وه ده پچریت، باران که له ناوچه یه کی قول کاریگهری جه ننگ گه وره بوه، ئەم ئەزمونانه ده خاته ناو هونه ره که یه وه و تیشک ده خاته سه ر برینه کانی دهرونی و سۆزداری که به هۆی مملانی وه به جیهی هیشته. تابلۆکانی وهك "گوئیچکه م بردرا (سه ربا زی عێراقی)"، ته حده ای بینهر ده کات بۆ روبه روبونه وهی کاریگه ریه به رده وامه کانی توندوتیژی له سه ر تاکه کان، به تایبه تی ئەوانه ی له سوپادان.

نمونه ی (۲)

ناوی هونه رمه ند: سیروان باران.

ناوی تابلۆکه: دیل

به ره مه هینان: ۲۰۱۹

قه باره: ۱۴۰ به ۱۶۰ سم.

مادده: رهنگی روئی له سه ر کانفاس.

دیمه نی زیندانی به کۆمه ل له دوای جهنگی عیراق و ئیران که له م تابلۆیه دا نه هامة تی جهنگ و چاوبه ستن و نه شکه نهجه دان و ئازار له تابلۆکه دا رونه.

• تابلۆی (دیل) هونه رمه ند سیروان باران

له تابلۆی (دیل) ی سیروان باران که به زهیتی له سه ر کانفاسه که وینه کراوه، ته کنیکه که ی به به هیزی ئاژاوه ی سۆزداری و دهرونی دیله کان ده گه په نیت. باران که به توانای تیکه لکردنی ته بستراکت و ریالیزم ناسراوه، ئەم تابلۆیه به کارده هینیت بۆ ویناکردنی ئەزمونی به ندردن، دابرا و بۆ یارمه تی، بابه ته باوه کان له گه ران به دوای بارودۆخی مرۆفدا، به تایبه تی له چوارچێوه ی جهنگ و مملاندیدا ته کنیکه سه ره کی له تابلۆی (دیل) له لایه ن سیروان باران:

یه که م: لیدانی فلجه ی به هیز و ده ربیرین

به کارهینانی زه ربیاتی چه قۆ له سه رفیگه ره کان و داینامیکی له م کاره دا به رچاوه. به کارهینانی ئەستوری بۆیه ی زهیتی پیکهاته دروست ده کات و روی تابلۆکه به رجه سه ته ده کات و هه سه ت و سۆز بارگای ده کات. ئەم لیدانه فلچانه زۆرچار به هه سه تیکه به په له به کارده هینین، ره نگدانه وه ی گرژی و نیگه رانی که سایه تی هونه رمه ند ئەوه مان بۆ ده رده خات، که چون ره نگدانه وه ی جهنگ و ئازر و نه هامة تیه کان، له کاره هونه ربیه کانیدا به دیده کرین.

دوهم: شیوه ی ئەبستراکت

له کاتیکدا بابه ته که له هوانه په وه ک دیلیک بنا سه رتته وه، به لām باران زۆرچار شیوه ی مرۆف و ئەبستراکت تیکه ل ده کات و به م شیوازه کاریکی هونه ری ئە کادیمی ته جریدی مۆدی ل ده نه خشینیت. ره نگه جه سه ته و روخساری ده موچا و شیواو بی ت یان به شیکه نادیا ربیت، ئەمه ش جه خت ده کاته وه له سه ره ئەو ئازاره سۆزداری و جه سه ته ییه ی که په یوه ندی به ده سه تگی رکردنه وه هه یه.

سێیه م: به کارهینانی روناکی دراماتیکی و سیبه ر

باران جیاوازییه کی ئاشکرا له نیوان روناکی و تاریکیدا به کارده هینیت، به به کارهینانی بۆ تیشک خسته سه ره چری دیمه نه که. له هوانه په روناکی له سه ره شیوه که ته رکیز بکات، سیبه ری قو ل ده خاته سه ره ژینگه یه کی سه ته مکار و سنوردار. ئەم ده سه تکاری کردنه ی روناکی زیاتر جه خت ده کاته وه له سه ره بابه ته که.

چوارهم: پالیتی رهنگی خه مبار

تابلۆکه رهنگیکی بیده نگ له خۆده گریت، له گه ل به کارهینانی زۆری تۆنی خاکی، سوری تۆخ، ره ش و ئۆکه ری و سپی، که تایبه ته ندی گه رانی باران بۆ ئازار و مملاندی. ره نگه لاوازه کان هه سه تی نا ئومیدی ده وروژین و قورسای سۆزداری ئەزمونی دیله کان ده رده خه ن.

پینجه م: توخمه ره مزیه کان

باران زۆرچار وینه یه کی ورد و سیمبولی ده خاته ناو کاره کانی. له "دیل" دا، چا و به ستان، ئاماژه ی سه ره، یان جو له ی دیکه ی بی ترا بۆ زیندان له هوانه په هه بی ت، هه رچه نده ئەم هیمایانه زۆرچار تیکه ل به ئەبستراکت ده کرتین. ئەم توخمانه جه خت له سه ره بابه ته کانی سنوردارکردن و چه وساندنه وه و له ده سه تانی ئازادی ده که ن.

شه شهه: قولاي سايكولوزي

ته كنيكي باران له نواندني بينراو زياتر ده پروات، به قولی ده چيته ناو سايكولوزيای بابه ته كاني. له ريگه ی ئه بسترکت كردني شيوه و ده ستكار ي كردني رهنگه كان، ئازاري ناوه كي ديله كان ده گه يه نيت، نهك ته نها باري جهسته يي. خه سله ته شيواوه كان و جهسته ی پهرت و بلاو پيشنياري تيكشكاني دهروني و جهسته يي ده كه ن.

شيكاري نمونه:

نمونه ی ژماره (3)

ناوی هونه رمه ند: سيروان باران

ناوی تابلۆكه: شكاندن

به ره مه پينان: 2020

قه باره 50 به 130 سم

مادده: ئه كريليك له سه ر كانقاس

تابلۆكه سيمايه كي ده رپرين و ره خنه يي هه يه، رهنگه ئاماژه به پرسپيكي سياسي يان كۆمه لايه تي بكات، كه په يوه ندي به شه ر، ده سه لات، يان بنه ماله كانه وه هه ييت. شيوازي توند و رهنگه توخه كان هه ستي سته م و شكست به رز ده كه نه وه. ته كنيك و شيوازي تابلۆي ((شكاندن)) ي (سيروان باران) رهنگدانه وه ي قولی ئه زموني تايبه تي و كاريگه ري له سه ر ئه و روداوه ناخوشانه ي كه له عيراقدا به سه ري هاتوه. باران كۆمه ليك ته كنيكي هونه ري به كارد هه پينيت، كه يارمه تيده ره بۆ ده رپريني سايكولوزي و سيمبولي تابلۆكان، و ئه م ته كنيكانه به روني له ((شكاندن)) به رجه سته ده كرئين. ئه مه ي خواره وه شيكرده وه ي ته كنيك و ته كنيكي به كار هاتوه له م تابلۆيه دا (Hassan, J.A. & Mohamed, T.A.B, 2020,194-195).

• ته كنيك و شيوازي له تابلۆي شكاندن**يه كه م: شيوازي ده رپرين و ئه بسترکت**

سيروان باران پشت ده به ستيت به "شكاندنه وه" له سه ر شيوازيكي ده رپريني ئه بسترکت و نوينه رايه تي مرؤف تيكه ل ده كات، شيوازي ده رپريني ريگه ده دات هه سته قوله كاني وه ك ئازار، دارمان و ترس له ريگه ي شيوه ي

نااساییه وه بگه یه نیت، ئەبستراکت له تابلۆکه دا نارونی زیاددە کات و وا له بینەر دە کات که خۆی کارلێک له گەل کاره که دا بکات، رێگه به تابلۆکه دەدات به چەند شیوه یه ک لیکبدرێته وه.

دوهم: به کارهینانی چری چینه کان و پیکهاته

باران چەند چینیکی به کاردههینیت له تابلۆکه دا، قولای بیانی دروست ده کات و ههستیکی میژوی و یادهوهری به کاره که ده به خستیت. چینه کانی بهرکه وتن گوزارشت له که له که بونی برینی دهرونی و ئەزمونی جهنگ ده کهن، وه ک ئەوهی تابلۆکه خۆی نیشانهی کات و ئاژاوهی پپوه بیت ته کینیکی سرینه وه و زیادکردن له کاردا ههستی روشان و داخوران دروست ده کات که هیمای کاریگهری کات و توندوتیژی له سهر رۆح و جهسته یه.

سێیه م: فلچهی به هیز و جولهی توندوتیژی

شیوازی به کارهینانی فلچه له تابلۆکه دا تیژ و توندوتیژه که دینامیکی بۆ کاره که زیاددە کات و ههستی ئاژاوه و گرژی زیاتر ده کات ئەم جوله ده برینانه رهنگدانه وهی ههسته کپکراوه کان و تهقینه وهی دهرونی که له گەل ئەزمونی جهنگدا دیت، جوله خیرا و کۆنترۆلنه کراوه کانی فلچه که ههستیکی بییارمه تی و ئاژاوه ده رده برن، ههروه ک رهنگدانه وهی کاره کته ره کان.

چوارهم: جیاوازی رهنگی و روناکی

باران پشت به جیاوازییه کی به هیز ده به ستیت له نیوان سێیه ره تاریکه کان و روناکی کز، که ههستی دلتهنگی و دارمان زیاتر ده کات رهنگی تاریک زالده بیت به سهر کاره که دا، به لام بونی که میک روناکی نیشانهی هیوایه کی لاوازه له تاریکیدا، ئەم جیاوازییه سه رنجی بینەر یاده کیشیت بۆ ورده کارییه کانی ناو تابلۆکه، وه ک ده موچاو و جهسته ی شکاو، کاریگهری سۆزداری کاره که ده رده خات.

پینجه م: شیواندن و پارچه بون

شیوازی هونهری "شکاندن" بریتییه له شیواندن و پارچه پارچه بونی شیوه کانی مرۆف، ده برینی دارمانی جهسته یی و دهرونی ئەم ته کنیکانه رهنگدانه وهی ئەوه ده رده خهن که چۆن جهنگ نه ک ته نها جهسته به لکو رۆح و ناسنامه که ش وێران ده کات شیوه په رت و بلاوه کان ههستیکی ناته واوی دروستده کهن، وه ک ئەوهی کاره کته ره کان شتیکی گرنگ له بونیان له ده سه تبه دن، پیکهاته ی تابلۆکه نارێک و پر له رهنگدانه وهی دۆخی دارمان و ناسه قامگیریه که جهسته و شیوه کان تیکه ل به یه کتر ده رده کهون و له بۆشاییه کی پیناسه نه کراودا قفلکراون، ههستی توندبون و خنکاندن به هیز ده کهن، ئەم ریکخستنه کراویه بینەر ناچارده کات له ناو کاره که دا بگه ریت، ئەزمونیکی بینراو دروست ده کات که هیچ ئارامی و ئاسوده یی ناسیت، ریک وه ک ئەزمونی جهنگ.

نمونه ی (٤)

ناوی هونه رمه ند: سیروان باران

ناوی تابلۆکه: میژی بازنه یی

به ره مه هینان: ٢٠٢٣

قه باره ١٨٠ به ٢٠٠ سم

مادده: ئە کرلیک له سهر کانقاس.

تابلۆکه سیمایه کی دهربرین و ته نزامیزی ههیه، رهنکه به شیوهیه کی هونهری بوئیرانه رهخهیه ک له میدیا یان سیاست رهنگبداتهوه. رهنکه توندوتیژه کان و پیکهاتهی بازنهیی و سروشتی ئازاوه گیزی دیمه نه که زیندو و گرژ ده کات.

• ته کنیکی هونهری به کارهاتو له تابلۆی میزی بازنهیی

میزی بازنهیی سیروان باران نمونهیه که له ئالۆزی شیوازی هونهری و به کارهینانی ته کنیکی جۆراوجۆر که گوزارشت له بابتهی مرۆف و ململانی دهرونییه کان ده کات باران کۆمه ئیک ته کنیکی هونهری به کاردههینیت که یارمه تیده ره بۆ بههیزکردنی دهربرینی سیمبولی و سۆزداری تابلۆکه. ئەمهی خوارهوه شیکردنهوهی چهند ته کنیکی به کارهاتوه له م تابلۆیه دا.

یه کهم: چنراوی فره چین و درشت

سیروان باران ته کنیکی فره چین له کاره که دا به کاردههینیت و قولایی بینایی و ههستیکی میژویی که له که بوی به تابلۆکه ده به خشیت. ئەم چینانه رواله تیکی زیر ده به خشن، ئەو تیروانینه دروست ده که ن که تابلۆکه خۆی شوپنه واری کات و ململانی تیدایه. ته کنیکی زیادکردن و لابردنی چینه کان، وهک روشاندن و روشن، به کاردیت بۆ بهرجهسته کردنی بیرۆکهی داخوران و تیکشکاندن، و رهنگدانهوهی دۆختیکی ئازاوه و فشاری دهرونی که کاره کته ره کان روبه روی ده بنه وه.

دوهم: روشاندن

باران به چری سینه وه و روشاندن له روی تابلۆکه دا به کاردههینیت و کاریگهری بینایی دروسته کات که دهربرینی توندوتیژی شوک ده کات، ئەم ته کنیکه رواله تیکی داخوارو به کاره که ده به خشیت، تیشک ده خاته سه ر شکاندن کاره کته ره کان، روشاندن ئەو ههسته ده به خشیت که کاره کته ره کان و شیوه کان بریندار بون یان شیواون، ره هه ندیکی بهرجهسته ده خاته سه ر بابتهی تابلۆکه و واده کات زیاتر کارلنیک له گه ل ههستی بینهر بکات.

سپهه: فلجهی توندوتیژ و جوئهی داینامیک

شیواری باران له به کارهینانی فلجه به هیژ و خیرایه، وزیه کی گرژی له تابلۆکه دا دروستده کات. ئەم جوئه توندوتیژانه یارمه تیدهرن بۆ گه یاندنی ههستی دلهراوکی و ناکۆکی ناوخۆیی کاره کتهره کان، فلجهی توندوتیژ به کاردیت بۆ دوپاتکردنه وهی گرژی بینایی له تابلۆکه دا، به ته کنیکی راکیشان و له که دار کردن که قولایی و ههستی ئاژاوه زیاد ده کات.

چوارهم: جیاوازییه کی به هیژ له ته کنیکی رونایی و سپهه

باران رونایی و سپهه به شیوهیه کی دراماتیکی به کارده هینیت بۆ تیشک خستنه سهه کاره کتهره کان و به هیژکردنی که شوهه وای بارگای له تابلۆکه دا. سپهه قورس و ناوچه تاریکه کان ههستی دابرا و ستریس زیاد ده کهن، له کاتیکدا رونایی کز کاره کتهره کان له ساته کانی گرژی و روبه روبونه و دا دوپاتده کاته وه، ئەم جیاوازییه توخمیکی شانۆپی ده خاته سهه تابلۆکه، چونکه کاره کتهره کان وا درده کهون له دیمه نێکی دراماتیکی گیران خوارده که ههستی مملانی به هیژ ده کات.

پینجهه: شیواندن و پارچه بون

باران ته کنیکی شیواندن به ئاشکرا به کارده هینیت له نمایشکردنی کاره کتهره کاند، وایان لیده کات تیکشکاو و ناتاو و ده ربکه ون ئەم شیواندنه هیمای له ده ستدانی ناسنامه و دابه شوبنی ناوه کییه، و رهنگدانه وهی سروشتی مملانی و نامۆبون که له تابلۆکه دا باسی لیه کراوه. کاره کتهره کان وا درده کهون که به ده ست شکاندنی ناوه کییه وه ده نالین، که له رینگه ی به کارهینانی شیوهی په رتوبلا و شیواندنی بینراوه وه درده بردریت.

شه شهه: به کارهینانی هیمای رهنگه کان

ته خته ی رهنگه کانی "میزی بازنه یی" به شیوهیه کی سهه ره کی له تیکه لای رهنگی تاریک و، شین، سهوز پیکهاتوه، له گه ل سورى توخ. ئەم رهنگانه یارمه تیدهرن بۆ دروستکردنی که شیکی تاریک و گرژی که له گه ل بابه ته که ده گونجیت رهنگه کان ته نها بۆ دوپاتکردنه وهی شیوه کان به کارنا هینرین، به لکو بۆ گواستنه وهی ههستی توندوتیژی، نارونی و ناسه قامگیریش به کارده هینرین رهنگی سور زورجار هیمای مملانی و مه ترسییه، له کاتیکدا رهنگه تاریکه کان ههستی ناومیدی و نامۆبون به زرده که نه وه.

هه وههه: ته کنیکی ئەبستراکت و هیمای

تابلۆکه ئەبستراکت و سیمبولیزم تیکه ل ده کات و رینگه به بینهر ده دات کاره که له ئاستیکی جیاوازا تیبگات. کاره کتهره کان و هیماکان به رونی پیناسه نه کراون، که بینهر بانگه تیشته ده کات بیر له و په یامه بکاته وه که هونه رمه ند ده یه ویت بیگه یه نیت، ئەم ته کنیکه ره هه ندیکی فه لسه فی به تابلۆکه ده به خشیت که مامه له له گه ل بیرۆکه ی دیالۆگ و مملانی نیوان تاکه کان و گروهه کان ده کات.

• ئەنجام

1. به شیوهیه کی گشتی خستنه روی ته کنیکه کان و رهنگدانه وهی جهنگ له کاره هونه ریه کانی هونه رمه ند (سیروان باران) دا، له قولایی و تاریکی که سییه وهن، به هوئی ئەو مملانیانه ی که پیناندا تیپه ریوه هه م بابه ت و هه م شیواری هونه ریه که ی له قالب داوه، کاریگه ری نه سراوه ی له سهه به جیه تیشته وه.

2. له دواى به دواداچون له نمونهى (1) له تابلوى سهربازى عيراقى (گويم بردرا)، هونهرمه ند ته كنيكيك و توندوتيزى جهنگ و زيانى دهرونى له سههركه كان و به تايبه تى سهربازه كان ده خاتهره، ههروهه پارسىار دهبرارهى ناسنامه و له دهستدان و ئازاره كانى نه نجامى مملانى ده كات، نهو كارانهى كه نوينه رايه تى سهربازان ده كه ن زورجار رهنگدانه وهى دؤخىكى ناكۆكى ناوخۆي ده كه ن، كه تاييدا سهرباز وهك كاره كته ريك ده رده كه وپت كه له نيوان نه ركه پيشه بيه كانى و مرؤفايه تيدا چه قى خواردوه كه له ژير قورساى مملانىدا ده نائينيت.
3. ليكۆلينه وه له نمونهى (2) له تابلوى (ديل)، ده مانگه ينيته فؤرى پارچه پارچه بى و تۆنى ژيرده سته بى، بؤگه ياندى بارودؤخى جهسته بى و دهرونى ديله كانى جهنگ، كه رهنگدانه وهى ئازار و خوراكريان ده رده خات.
4. نه نجامى شىكارى نمونهى (3) له تابلوى (شكاندى) رهنگدانه وهى قولى نه زمونى تايبه تى و كارىگه رى له سههركه نهو روداوه ناخؤشانهى كه له عيراقدا به سههركه هاتوه وه سف ده كات.
5. له نمونهى (4) تويژينه وه كه و له تابلوى (مىزى بازنه بى) هونهرمه ند (باران)، كه نمونه بيه كه له ئالؤزى شىوازى هونه رى و به كاره ينانى ته كنيكى جوراوجور، كه گوزارشت له بابته مرؤف و مملانى دهرونييه كان ده كاته وه و بينه ر بانگه يشت ده كات بىر له وه پهمه بكاته وه كه هونه رمه ند دهيه وپت بيگه يه نيته، نه م ته كنيكه ره هه نديكى فه لسه فى به تابلؤكه ده به خشيت كه مامه له له گه ل بىرؤكهى ديالؤگ و مملانى نيوان تاكه كان و گروهه كان ده كات.

• ده رنه نجام

- تيرامانه كان له سههركه رى جهنگ له ته كنيكه كانى هونه رمه ند (سيروان باران) ليكۆلينه وه له گه شتى هونه رى (باران)، ده رده كه وپت كه نه زمونه كانى له گه ل جهنگ و مملانى به قولى شىوهى ده ربى داهينه رانهى نه ويان دارشته وه. كاره كانى وهك به لگه بيه كى به هيز خزمه ت ده كه ن بؤ خوراكرى رؤخى مرؤف له روبه رويونه وهى ناخؤشيه كاندا. له م ليكۆلينه وه بيه هونه رى باران به م شىوه بيه ده ناسرئته وه.
- 1- چرى سؤزدارى: له ريگه بيه به كاره ينانى فلجه بى تؤخ و بابته خه مبار، نهو ئازار و ئازاوه بى قول ده گه يه نيته كه په يوه ندى به جهنگه وه هه بيه.
 - 2- قولى سيمبولى: تيكه لكردى بىرؤكه بى سهربازى و شىوه پارچه كراوه كان ليدوانى بى جياواز له سههركه رى جهنگ و مملانى پيشكه ش ده كات.
 - 3- گيرانه وهى كه سى: باران له نه زمونه كانى خؤى وهك سهرباز و هونه رمه نديكى جهنگ وه رده گرئت، كاره كانى به ره سه نايه تى ده چينيت و بؤشا بى نيوان ميژوى كه سى و كؤمه ل پرده كاته وه.
 - 4- رهنگى تؤخ: به به كاره ينانى رهنگه تؤخ و خه م باره كان واده كات هه ست و سؤزدارى و ئازاره كانى جهنگ به رجه سته بكات له كاره هونه ريه كانى.
 - 5- تاريخى و روناكى: له ريگه بيه به كاره ينانى تاريخى تؤخ و روناكى وا له بينه ر ده كات ته واو قول بيتته وه له كاره هونه ريه كان.
 - 6- نه بستراكت و رىاليزم: تيكه لكردى نه بستراكت له كاره هونه ريه كانى باران متمانه بيه كى ته واو ده دات به هونه رمه ند بؤنه وهى فيگه ره كان تيكبشكئيت و ئازادانه بتوانيت ئازار و نه هامة بيه كانى جهنگ به خشينيت.

• راسپارده

تۆپزه‌ر به‌گونجاوی ده‌زانیت که تۆپزه‌ران و فی‌رخوازان له تۆپزینه‌وه‌کانیادا، گرنگی به (سایکۆلۆژیای ره‌نگ) بده‌ن له‌سه‌ر کاره‌ هونه‌رییه‌کانی هونه‌رمه‌ند (سیروان باران)دا، وردتر له کاره‌ هونه‌رییه‌کانی هونه‌رمه‌ند بکۆلنه‌وه.

• پێشنیار

1. بۆ زیاتر کۆکردنه‌وه‌ی میژو فهره‌ه‌نگی هونه‌ری کوردی، گرنگی زیاتر به به‌لگه‌ و وینه‌ هونه‌رییه‌کان بدرییت.
2. تۆپزینه‌وه‌ی زیاتر له‌سه‌ر کاره‌ هونه‌رییه‌کانی هونه‌رمه‌ند (سیروان باران) بکرییت، تا ئاستی نامه‌ی ماسته‌ر و تیزی دکتۆرا، چونکه کاره‌کانی نیشاندا‌نی ناسنامه‌ی کورد و عێراقن به جیهانی ده‌ره‌وه.

Reflection of war on the techniques of artist Sirwan Baran

Assistant teacher: Halkawt Aswad Asaad.

Section: Plastic Art, Salahaddin University, Erbil, Kurdistan Region, Iraq.

Email: Halkawt.asaad@su.edu.krd.

Abstract: This research is titled "Reflection of War on the Techniques of Sirwan Baran". Sirwan Baran, a renowned Iraqi Kurdish artist, explores themes of war, identity, displacement, and cultural memory, often through the lens of contemporary artistic movements. His work spans a wide array of media, including drawing and sculpture, skillfully blending traditional artistic elements with modern techniques. The study focuses on the analysis of four of Baran's paintings created between 2019 and 2023. Its primary aim is to examine how wartime experiences have influenced his artistic techniques, particularly the evolution of his brushwork, color palette, and compositional choices before and after the conflicts he witnessed. To achieve this, the research examines four specific works by the artist: *Break*, *Circle Table*, *Iraqi Soldier (My Ears Cut Off)*, and *Prisoner*. Through an exploration of Baran's artistic journey, it becomes evident that his encounters with war and conflict have deeply shaped his creativity and artistic expression. The research is structured into two main parts: the first part, which outlines the general framework and methodology of the study, and the second part, which delves into Baran's works and artistic techniques in detail.

Keywords: War, Technique, Reflections of the war, Sirwan Baran.

سه‌رچاوه‌کان (References)

- Abou Khalil, M., 2022. L'ART POST-CATASTROPHE: UN TÉMOIN ACTIVISTE. BAU Journal-Society, Culture and Human Behavior, 3(2), p.10.
- Al Abadleh, O.S., Karablieh, M.A. and al Khateb, I.A., Reflections of the War on Contemporary Iraqi Art: Artist Serwan Baran as a Model
- Al Rahman, M.H.A., 2022. THE IMPACT OF IRAQI NATURE IN THE DRAWINGS OF THE ARTIST SALAM JABBAR JIYAD: AN ANALYTICAL STUDY. Social Sciences, 12(4), pp.847-869
- Ali Star Dawood, D.A.A.S., 2021. EXPRESSIVE FEATURES IN SERWAN BARAN'S PAINTINGS. PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology, 18(7), pp.2432-2442.
- Azmi, I.A.A.K.M., Shomer, A.K.T.L., Ahmad, M.M.A.Q.I. and John Malatjalian, A.H.D., 2019. Implications of the Node of Loss in Contemporary Arab Art
- Green, A. and Denov, M., 2019. Mask-making and drawing as method: Arts-based approaches to data collection with war-affected children. International Journal of Qualitative Methods, 18, p.1609406919832479.
- Hassan, J.A. and Mohamed, T.A.B., Massurrealism in the Work of the Artist Serwan Baran.
- Mardan, A.I., 2021. Abstract Expressionist features in drawings by Eric Bartot and Serwan Baran" A Comparative Study": علي ابراهيم مردان. Al-Academy, (100), pp.719-734
- RAHU, K. 2024. Market Analysis and Entry Strategy for Epoxy Flooring in Denmark .
- SHAHNAHPUR, S. 2016. Reflection of War Rhetoric in the Persian War Novel Zimistān-i 62 (The Winter of 1983). International Journal of Persian Literature, 1, 120-141.